

Коротченко А.В., курсант 205 н.г.
ННПФЕКП НАВС *Науковий*
керівник:
Буличева Н. А., к.ю.н. доцент

СВІТОВІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ ТА РОЛЬ УКРАЇНИ НА СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ АРЕНІ

Світові економічні відносини (надалі - СЕВ) - сукупність виробничих відносин на міжнародному рівні, яка формується за трьома головними чинниками:

- розвиток продуктивних сил і світової інфраструктури;
- національні виробничі відносини кожної країни;
- неекономічні особливості, насамперед, політичні моменти.

Розвиток СЕВ спирається на розв'язання суперечностей, зокрема, таких головних:

- між національними й міжнародними інтересами;

- між інтеграцією країн і нерівномірністю їх розвитку, наприклад, курс України на вступ до ЄС обмежений суттєвою невідповідністю так званим Копенгагенським критеріям, тоді як Польща з 1 травня 2004 року стала повним членом організації ;
- між зростанням потреб і забезпеченістю країн власними виробничими ресурсами, наприклад, висока залежність української промисловості від імпорту енергоносіїв з Росії;
- між позитивними й негативними чинниками світового ринку, наприклад, світові ціни, з одного боку, є орієнтиром для національних, з іншого боку, коливання світових цін можуть дестабілізувати стан рівноваги в країні;
- між посиленням різноманіття відносин і поглибленням прірви в соціально- економічному розвитку країн “Півночі” і “Півдня”.

Відзначають основні форми СЕВ:

- традиційні, пов’язані з міжнародною торгівлею кінцевими товарами;
- перехідні до стратегічних як обмін чинниками виробництва, зокрема, міграція робочої сили та капіталу, науково-технічне співробітництво;
- стратегічні як комплекс постійних спеціалізованих і коопераційних заходів у внутрішньо фірмових відносинах ТНК;
- синтезовані як особливості регіональної інтеграції країн;
- специфічні, які поєднують економічні й неекономічні моменти, наприклад, міжнародний туризм, спортивні, культурні та рекреаційні контакти.

Зовнішня торгівля як базова форма СЕВ спирається на такі ключові категорії:

- експорт як вивіз товарів за межі митного кордону країни;
- імпорт як ввіз товарів за межі митного кордону;
- торговельний баланс або його сальдо, тобто різниця між експортом і імпортом, причому кажуть про позитивне і негативне сальдо;
- зовнішньоторговельний оборот як сума цифр ввозу і вивозу;
- експортна та імпортна квота як окремі відношення відповідно експорту та імпорту до обсягу ВВП;
- експортний потенціал як різниця між ВВП і сумою внутрішніх потреб країни;
- протекціонізм - державна політика стимулювання національного експорту і стримування імпорту;
- вільна торгівля (фритредерство) - політика держави з її мінімальним втручанням в МЕВ;
- лібералізація торгівлі як сукупність заходів щодо послаблення державного регулювання;

- тарифні обмеження в торгівлі як використання мита, тобто прямих надбавок до ціни товару;
- нетарифні обмеження, тобто непрямі форми впливу на обсяг і ціну товару, який перетинає державний кордон (квоти, ліцензії, технічні обмеження, тобто стандарти, норми, інші обов'язкові вимоги та ін.).

Стосовно України варто відзначити, що за станом на 2014-2015 роки депресивні тенденції в економіці помітно позначилася на зовнішній торгівлі: за попередніми даними, падіння експорту (товарів і послуг) досягло 17%, імпорту - 24%. Відтак, суттєво знизився дефіцит рахунку поточних операцій - до \$5 млрд. (або 4% ВВП). Водночас, відбулась часткова переорієнтація української держави з російських ринків на європейські - насамперед у частині експорту окремих продуктів аграрного сектору, що значною мірою зумовлено підписанням Угоди про асоціацію України з ЄС і наданням з боку ЄС односторонніх преференцій доступу України до ринку ЄС. Ефективно використати потенціал девальвації національної валюти для нарощування експорту та досягнення позитивного сальдо за поточним рахунком платіжного балансу (що необхідно для відновлення зовнішньої рівноваги) Україна не змогла через втрату контролю над частиною території, де розташовані багато експортоорієнтованих підприємств, та порушення виробничих зв'язків і скорочення постачань енергоносіїв.

Зазнала обвалу ситуація з припливом прямих іноземних інвестицій (ПІІ). За I-III квартали 2014р. приплив ПІІ виявився практично нульовим, а за рахунок курсової різниці акціонерний капітал ПІІ впав приблизно на \$9 млрд. Наприкінці 2014р. передумов прискорення припливу ПІІ також не було, що створило значні проблеми в частині здійснення необхідних структурних перетворень в українській економіці.

Підсумовуючи викладене слід зазначити, що результати 2014р. вказують на поглиблення кризового стану національної економіки. Між тим, упродовж 2014р., хоч і повільно, але відбувалися процеси її адаптації до нових умов, часткова заміна втрачених економічних і фінансових джерел, що дозволило уникнути неконтрольованого розпаду економіки.

Ляшук В.Р., студентка 4-го курсу
Рівненського відділення НАВС

Особливості правового регулювання економічної конкуренції та монополістичної діяльності в Україні

Наскільки відомо, конкуренція є одним із основних двигунів прогресу. На фоні конкурентів кожен виробник прагне вдосконалити свою продукцію, збільшити її різноманітність, або вдосконалити технологію та якість надання послуг. Нормативне закріплення поняття «економічна конкуренція» отримало у ст. 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», де воно